

BUCHLOVSKÝ ZPRAVODAJ

ČÍSLO 5 ROČNÍK X.

KVĚTEN 2004

Pohled na Buchlov z balonu

Foto: Libor Staňa

Sňatek Marie Terezie z Petřvaldu a Prospera hraběte Berchtolda z Uherčic

Poslední květnový den tomu bude 260 let, co v Buchlovicích uzavřeli sňatek Marie Terezie z Petřvaldu a Prosper Antonín hrabě Berchtold z Uherčic.

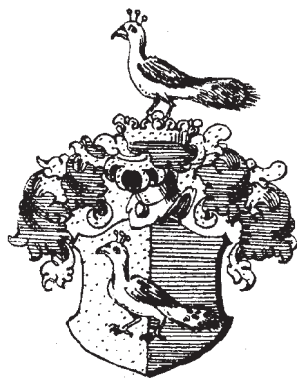
Nevěsta Marie Terezie, která pocházela z rodu, jenž vlastnil buchlovské panství již od roku 1644 a mimo jiné nechal v Buchlovicích vystavět překrásný barokní zámek, se vdávala již podruhé. Poprvé byla provdána v necelých patnácti letech za Leopolda Otislava z Kopenic, který byl pro svou neobyčejnou fyzickou sílu nazýván „moravským Herkulem“. Toto manželství však netrvalo dlouho, neboť Leopold již rok po svatbě zemřel.

Ženich Prosper Antonín hrabě Berchtold z Uherčic pocházel ze starého tyrolského rodu. Jeho předek měl údajně bojovat na moravském poli proti českému králi Přemyslu Otakaru II. Za zakladatele „uherčické“ větve Berchtoldů je považován Jakub Berchtold z Tridentu, narozený v r. 1585. Tento významný císařský úředník (spravoval finance císařům Ferdinandu II. a III.), který byl v roce 1616 povýšen do rytířského stavu, získal v polovině 20. let 17. století rozsáhlé panství Uherčice na Znojemsku. Jakub sám byl v roce 1633 povýšen do stavu svobodných pánů - baronů, jeho synové pak dosáhli ještě výše, neboť získali titul říšských hrabat.

Prosper Antonín se narodil v roce 1720 a ženil se tedy jako čtyřadvacetiletý. Jeho nevěstě, která spatřila světlo světa v roce 1727, bylo v době sňatku let sedmnáct. Z manželství vzešlo celkem 9 dětí, z nich se však dospělého věku dožilo pouze pět. Nejvýznamnějším z dětí byl beze sporu známý vědec, lékař a lidumil hrabě Leopold I. Berchtold, který proslul zejména tím, že v době napoleonských válek zřídil v buchlovickém zámku nemocnici.

Manželství Prospera Antonína Berchtolda a Marie Terezie z Petřvaldu skončilo jednoho mrazivého lednového dne v roce 1768. Šest dní před svými 41. narozeninami se Marie Terezie Petřvaldská tragicky zabila při pádu z koně nedaleko hradu Buchlova. Prosper Antonín se pak oženil ještě dvakrát. Podruhé, s jednadvacetiletou Eleonorou Teklou Gottliebovou, jako osmačtyřicetiletý, potřetí, dokonce jako devětapadesátiletý. Jeho třetí manželkou se stala šestnáctiletá Anna Marie Weisserová. Z jeho tří manželství vzešlo dohromady neuvěřitelných 23 potomků. Prosper Antonín hrabě Berchtold zemřel v Tučapech u Tábora v pozeňnaném věku 87 let.

Text: Vlastimil Kořínek, obrázky: archiv SPHB

Znak Petřvaldů

Znak Berchtoldů

Nejblíže svaz nebezpečných odpadů

vytříděných z komunálního odpadu se uskuteční

15. června 2004.

Odpad se bude sbírat před Hasičskou zbrojnicí v Buchlovicích
od 16.00 do 17.45 hodin.

Předmětem sběru jsou nebezpečné odpady jako jsou rozpouštědla, kyseliny, fotochemikálie, pesticidy, zářivky a jiný odpad obsahující rtuť, vyřazené zařízení obsahující chlorované a fluorované uhlovodíky, oleje a tuky, barvy, tiskařské barvy, lepidla, pryskyřice obsahující nebezpečné látky, detergenty, nepoužitelná cytostatika, baterie a akumulátory, vyřazené elektrické a elektrotechnické zařízení (rádia a televize)

Termíny a čas příštích sběrů:

31. 8. 2004 od 16.00 do 17.45 hodin

26.10. 2004 od 16.00 do 17.45 hodin

informace knihovny

Anketa MOJE KNIHA

Od 1. 3. 2004 probíhá celonárodní hlasování o nejoblíbenější knihu obyvatel České republiky. Hlavním iniciátorem a organizátorem akce je Svaz knihovníků a informačních pracovníků. Hlasovat můžete přes webový formulář www.mojekniha.cz nebo přímo v knihovně na anketním lístku. Kdo jste ještě nehlasovali, odevzdejte svůj hlas knize, kterou máte nejraději. Nejoblíbenější kniha obyvatel ČR bude vyhlášena v říjnu 2004, v Týdnu knihoven.

VÝSTAVKA FOTOGRAFIÍ

Při návštěvě knihovny můžete zhlédnout výběr fotografií ze Chřibů autora Bořka Žižlavského, z nichž mnohé byly pořízeny při cestách Expedice Chřiby.

VÝZVA

Kdo z občanů a dětí z Buchlovic by měl zájem vystavit své práce (fotografie, obrázky či krátké literární útvary) v prostorách knihovny, necht' je přinese. Práce, které se budou nejvíce líbit, budou oceněny knihou a zveřejněny ve zpravodaji.

Knihovnice

Taky „péče“ o obecní zeleň

Odedávna byli a jsou lidé dobří a jiní. Na první pohled to samozřejmě nepoznáme, ale příležitostně stejně všechno vyjde najevo a zjistíme, s kým vlastně máme tu čest... Všeobecně platí, že kdo nemá rád zvířata, nemá rád ani lidi, a podobně toto prastaré a léty ověřené pořekadlo můžeme aplikovat i na stromy a přírodu. Ale po pořádku.

V buchlovické místní části Lúčky, naproti bytovky, roste již mnoho let dnes už vzrostlý strom – dvoják, poměrně vzácné Pavlovnie plstnaté. Pravým klenotem a ozdobou nejenom celé ulice se stává v období měsíce května, kdy bývá doslova obsypán velkým množstvím silně voňavých květů, jež obdivuje kde kdo. V loňském roce byl strom ošetřen a ořezán, aby ani v nejmenším nevadil sousednímu silničnímu provozu a aby nadále krášlil vstup do našeho městečka, v sousedství obecní propagační tabule.

I přesto je tento strom některému „takyspolu-občanu“ trnem v oku. Dokázal to tím, že v polovině letošního března záměrně obsypal u země kmen Pavlovnie vrstvou škodlivé látky, která mohla být Velparem G65 či modrou skalicí. Díky

rychlému upozornění občanů z Lúček byla škodlivina od kmene odstraněna a strom by se měl opět zaskvět v celé své krásě.

Text: Bořek Žižlavský
Foto ing. Zdeněk Zálešák

Básničky ze 3. třídy

Zima

Když zlé mrazy padnou.
Ve lhářích a ve veselí
nikdy v zimě nechumelí!
Tam přiletí sněhuláci
v hejnech jako tažní ptáci.
Když přiletí sněhuláci
řeknou nám,
upravte nám laskavě
staré hrnce na hlavě.

Michaela Lukeščíková

Léto

V létě chce tě
sluníčko hřát, abys měl
někoho rád.
Až vykvete jehněda
opálí ti kůži
dohněda.
Můžeš se koupat a radovat,
sluníčko se na tebe
bude smát.

Veronika Výstupová

informace spolků

Z činnosti Spolku podporovatelů historie Buchlovic

Koncem měsíce března se v Kroměříži uskutečnila další z vyhlášených sběratelských burz, která byla letošní úvodní. Podobně jako jiná léta se jí zúčastnili i někteří členové Spolku podporovatelů historie Buchlovic, aby doplnili své sbírky. K opravdovým úlovkům opět patřily staré pohlednice Buchlova a Buchlovic, které se téměř nevidí. Na snímku vidíte některé účastníky burzy na kroměřížském náměstí. **Foto: František Dvořáček**

Členové Spolku podporovatelů historie Buchlovic, ve spolupráci se zaměstnanci buchlovického zámku, připravili v první polovině dubna dlouhodobou výstavu, která nabízí několik desítek dobových pohlednic a fotografií jak zámku, městečka i událostí, které se u nás v minulosti odehrály. Výstava je k vidění v chodbě před vstupem do galerie vín, v dolní zámecké budově. **Foto: bŽ**

V poschodí kaple sv. Barbory na Modle je od začátku května a po celou sezónu k vidění výstava fotografií autora Bořka Žižlavského. Prostřednictvím velkoformátových snímků můžete navštívit nejen hrad Buchlov, Barborku a Buchlovice, ale i jiná místa z blízkého i vzdálenějšího chřibského okolí. Výstavu připravil v měsíci dubnu kolektiv členů Spolku podporovatelů historie Buchlovic, který vidíte na fotografii a který Vás tímto srdečně zve. **Foto: SAM**

Upravovali jsme si dětské hřiště

Foto: Oldřich Stránský

Básnická sbírka Květy Doležalové pokřtěna

V sobotu 10. dubna 2004, v odpoledních hodinách se uskutečnil slavnostní křest nové básnické sbírky naší spoluobčanky, paní Květy Doležalové, v prostorách buchlovického informačního centra.

Sbírka, nazvaná Verše od zámecké brány, je členěna na pět oddílů – podle ročních období. Letní část navíc tvoří oddíl Léto vlastenecké, jenž obsahuje básně s vlasteneckou a podobnou tematikou. Básně jsou oslavou buchlovické přírody, ročních období, a v mnohých se prolínají i křesťanské motivy. Sbírka je doplněna fotografiemi buchlovických autorů a vyšla za finanční podpory místních podnikatelů, občanů a Obce Buchovice.

Básnickou sbírku, společně s autorkou, pokřtila paní Alena Horáková a při této slavnostní příležitosti zazpíval buchlovický pěvecký sbor, vedený panem učitelem Františkem Klvňou, v jehož řadách paní Doležalová léta působila. Sbírku můžete zakoupit v buchlovickém informačním centru na tržnici, na poště a u paní Doležalové.

Text a foto: Bořek Žižlavský

SETKÁNÍ NAPOLEONOVÝCH VOJÁKŮ 2004

Fotografoval: Martin Kořínek (žák 3. tř. ZŠ)

Pozoruhodné události ve vzpomínkách Antonína Huřky

Let vzducholodi

Když přijdou léta, tu se člověk často noří do minulosti. Žije vzpomínkami, v myšlenkách mu ožívají mnohé příhody a děje z mládí. Taktéž mě v duchu defilují některé události, které zde v časovém postupu uvádím. První z nich se udála v roce 1928. Z Itálie vzlétla k severnímu pólu vzducholodí jménem Italia, za vedení generála Nobile. Těto výpravy se též zúčastnil náš vědec dr. František Běhounek, na doporučení paní Curieové – Sklodowské, známé to fyziky polského původu, nositelky Nobelovy ceny za fyziku, objevitelky prvků rádia a polónia. Tuto zprávu přinesl náš tehdejší tisk. Některé informace jsem si později průběžně oživil a doplnil z našich médií a také z knihy „Velký Nor“, která je věnována především slavnému norskému polárnímu badateli Fridtjofu Nansenovi. Onoho dne jsem se nacházel se svým tatínkem jako 9letý hoch, na dvoře našeho domu, když se uvedená vzducholodí, k našemu velkému překvapení, objevila v nevelké výšce nad sousedovým Ryškovým dvorem. Dále pak směřovala nad naši zahradou k severu. Dlužno poznamenat, že tato expedice severního pólu dosáhla, avšak při návratu domů se štěstí od ní obrátilo, ztroskotala. Jelikož během mnoha let, jsou moje poznatky, postřehy z té doby již mlhavé, nedostačující, hodlám dále nyní citovat pasáže z uvedené knihy, která je věnována tomuto případu: „Trosečníci, ztraceni mezi

krami severního ledového oceánu, očekávali pomoc. Byl nejvyšší čas, led roztával v jarním slunci. Každá chvíle byla drahá. Záchránná akce byla nesmírně obtížná. Musel ji řídit někdo zkušený. „Škoda, že nejsem mladší,“ stěžoval si přátelům Nansen, když s neklidem sledoval vývoj událostí. Šťastný Roald, jak mu závidím. Dal bych za to nevím co, kdybych mohl být na jeho místě. Amundsen startuje z Tromso na francouzském hydroplánu Lathan 20. letí ke Špicberkům, odkud má organizovat další vzdušnou pomoc. O něco později slyší posádka jedné lodi slabý signál SOS, ale marně se snaží zjistit, odkud přichází. A to je všechno. V prvním okamžiku nevbuzuje to ticho obavy. Všichni vědí, že Amundsen má velké polární zkušenosti a že dovede najít východisko z každé situace. Nansen první říká: „Nebojte se, Roald si vždycky dovede poradit.“ Záchránná akce na pomoc trosečníkům se neustále rozrůstá. Účastní se jí půl druhého tisíce osob, reprezentujících šest národů. V severním ledovém oceánu se shromažďuje 14 letadel a 16 lodí. Konečně se posádka ledoborce Krassin prodere ke kře a Italy zachrání. O Amundsenově osudu nadále nic známo. Nic, pořád nic. Za několik měsíců vyloví rybáři z vln Barentsova moře, v blízkosti Medvědího ostrova plovák hydroplánu a o něco později rezervní nádrž s nápisem Lathan 20. Potom už nemá smysl dělat si iluze. Roald Amundsen se už nikdy nevrátí do tichého domku nad fjordem. Pohltila ho Arktida.“

Polární záře

Dalším nezapomenutelným zážitkem byla mohutná polární záře dobře viditelná v naší republice i v jiných státech Evropy. Bohužel, v kterém roce se udála, se mně již z paměti vytrousilo, snad v roce 1935 nebo 1936. Toho dne jsme s kamarádem Karlem Kozákem po 21. hodině vyjeli na kolech z Uherského Hradiště směrem domů do Buchlovic. Když jsme přijeli na Křižné cesty, stanuli jsme jako přimražení. V němém úžasu, se zatajeným dechem, jsme pozorovali ohnivou

scenérii na severozápadní obloze. Celý kraj byl osvětlen touto mohutnou září, která svými vybuchujícími plameny se jevila jako rozsáhlý požár někde za horami. Ačkoliv jsme byli částečně obeznámeni už z novin a z rádia o tom, skutečnost přesáhla naši představu. Připadali jsme si jak Alenka v říši divů. Byla to pro nás do slova a do písmene strhující podívaná. Ještě dlouho jsme sledovali tento pro nás neobyčklý úkaz, vědomi si toho, že doma v dolině, už nebude taková možnost úžasnou kuriozitu sledovat. Doma jsme se pak dověděli, že naši hasiči, v domnění, že se jedná o velký požár, vyjeli jej za hory hasit, brzy se ale s nepořízenou vrátili zpátky. Někteří lidé považovali tento jev za zlé znamení, říkali, že bude válka. Ta skutečně za několik let přišla.

Vzpomínka na přátele ze Sokola

Při jarním úklidu jsem našla fotografie členů tělocvičné jednoty Sokol Buchlovice asi ze 40-tých let minulého století. Nevím kolik měla buchlovická jednota členů, ale práci při různých akcích – pořádání výletů, cvičení na akademiích, pořádání plesů a v neposlední řadě pravidelnému cvičení v tělocvičně na „Záložně“ se věnovala řada občanů. Sportu v Sokole se zúčastnili žáci, dorost, dospělí – ženy i muži. Cvičila se prostná, na náradí, hrazda, bradla, kladina, kůň a na závěr se pochodovalo se zpěvem. Krásné úbory dětí, mám bohužel jen jeden snímek – ne z Buch-

Sokolky ve 30. letech. Vpravo vedle cvičitelky je paní Růžena Mitášová.

lovic, ale je na něm paní Růženka Mitášová, vpravo vedle cvičitelky. „Chitony“ modré šaty s bílou výšivkou pro dorostenky byly moc krásné. Ženy měly modrou vlněnou, plisovanou sukni a bílou halenku s červeným vyšíváním, kolem krku a na rukávcích. Slavnostní kostýmy z béžové vlněné látky pro muže i ženy jsou ještě k vidění na různých slavnostech.

Buchlovičtí sokolové na výletě ve Chřibech (40. léta)

Velice příjemné bylo hřiště v Tyršově ulici. Setkání zde bylo velice krásné pod vzrostlými lípami v uzavřeném prostoru. Cvičila se zde prostná, hrál volejbal, pořádaly výlety atd. V 50-tých letech se hřiště zdálo malé pro fotbal, proto se vyměnilo za prostor v Hradištské ulici. V tu dobu se jednota Sokola velice narušila.

Přikládám snímky Sokolů z nějakého srazu nebo výletu. Jistě tam najdete známé tváře, které vás potěší.

Marie Vlčková

Buchlovické sokolky ve 40. letech

Pověsti z okolí hradu Buchlova

Zbojníci pod Bradlem

Jiří Jilík

V osvětímanském polesí, v jeskyni pod horou Bradlo, žila kdysi tlupa zbojníků. Přepadala pocestné, kteří v horách zabloudili, nejraději ale číhali u cest, kudy kramáři a trhovci jezdili na jarmark do Kyjova, Hradiště či Koryčan, ba troufli si i na panstvo, které si zval buchlovský pán k sobě na hrad. Pravda, lidských životů šetřili, ale pobrali, co se dalo. A k tomu všemu si panští myslivci stěžovali, že nejlepší kusy srnčí a jelení zvěře končí na jejich ohništi. Zkrátka, nikdo si nebyl před nimi jistý. A když jednou jedna hraběnka, která byla pozvána na Buchlov na nějakou hostinu, vešla mezi panstvo jenom ve spodniče, protože všechno ostatní jí ti lapkové v horách pobrali, rozhněval se pán a řekl si, že s nimi musí udělat jednou provždy konec. Vydal proto čeledi i lovcům příkaz, aby mu ty zbojníky pochytili a přivedli domů živé nebo mrtvé. Jenomže nikdo nevěděl, kde se ukrývají. Ať se zbrojnoši činili jak mohli, slídili po horách i dolách, a taky po hospodách, kam ti zbojníci přicházeli za zábavou. Kde nic, tu nic. Ale sotva poleví v ostražitosti, už zase přišla stížnost, že v Koryčanech panskou sýpku vyrabovali a na hradské cestě velehradského opata vyčíhali, když se s doprovodem vracel z Brna a zlaté prsteny, kříže s drahokamy a jiné klenoty mu pobrali.

Tehdy pán vyhlásil, že dá tomu, kdo by ty zbojníky vypátral a pomohl při jejich dopadení, bohatou odměnu. V Osvětímanech žil tehdy svobodný mládenec Jindřich. Byl to pohledný a šikovný chlapec, nejedno děvče by se za něj ohlédlo, jen jednu vadu měl – byl chudý jak kostelní myš. V seně sice láska voní, ale kvete jen v péřových duchochách, a tak ten mládenec přemýšlel, jak se dobrat k nějakému majetku. Když se dozvěděl o odměně za dopadení zbojníků, hned si spočítal, že by to byla nejjednodušší cesta, jak získat bohatství a slávu. Vyprávělo se, že se zbojníci čas od času scházejí do Osvětíman, Vřesovic nebo Skalky do hospody se poveselit. Vždycky ale až

po půlnoci, když vesnice spala. Hospodským dobře platili nejen za jídlo a za pití, ale i za mlčenlivost. Tak ten chlapec začal po nocích sledovat osvětímanskou hospodu. Čekal týden, druhý, už se vzdával naděje, až se přece jen dočkal.

Byla tmavá noc, hospoda tichá, když se najednou objevila skupina nějakých postav, a ta první na dveře třikrát zatuká. Dveře se otevrou a hospodský vpustil noční hosty dovnitř. Chlapci bylo jasné, že jsou to zbojníci. Čekal až do svítání, a když zbojníci opustili hospodu a vydali se do hor, pustil se za nimi. Tak ho přivedli až ke skále pod Bradlem, v níž by nikdo úkryt nehledal. Dva však odvalili kámen a odkryli tak vchod do jeskyně, ve které všichni po chvíli zmizeli. Jindřich věděl vše, co potřeboval. Vydal se rovnou na Buchlov a tam pověděl, co vypátral. Pán hned vypravil pod Bradlo oddíl ozbrojenců a ty loupežníky zajali. Jejich vůdce sám se na místě dýkou

probodl, aby nepadl ozbrojencům do rukou. Ostatní byli v poutech dopraveni na Buchlov, a tam tázáni právem útrpným, aby prozradili, kam ukryli lup, protože v jejich jeskyni žádné bohatství nebylo. Ale oni nepromluví a zemřeli pod katovým mečem. A Jindřich? Tomu byla vyplacena slíbená odměna a pán

jej navíc udělal hajným. On však toužil najít zbojnický poklad. Byl tou myšlenkou načisto posedlý.

Od rána do noci jen po horách chodil, kdejakou skálu prolézal, do jeskyní se spouštěl, na různých místech kopal, ale všechno nadarmo. Jednoho dne zaslechl od kohosi, že poklad má být zakopaný u Kozla, skály nedaleko Cimburka. Vydal se tam, ale domů se již nevrátil. Po několika dnech ho našli dřevaři zastřeleného vlastní puškou. Jedni mínili, že rána vyšla nešťastnou náhodou, jiní soudili, že se z toho marného hledání dozajista pomátl. To místo, kde byl nešťastník nalezen, označili lidé křížkem a dodnes se tam říká U Křížku.

Medaile Jiřího Zikmunda ze Zástřizl

Medaile, tento svěbytný útvar z oblasti drobné plastiky, se objevila v Itálii v první polovině 15. století jako určitá reminiscence na antiku. Původně litá, později ražená, měla být upomínkou na různé události či darem pro přátele nebo hosty. Na Moravě tento druh umění pozorujeme ojediněle až v průběhu 16. století a na počátku 17. století. Za zcela výjimečné lze považovat dvě medaile spojené s osobou kdysi pána na Buchlově Jiřího Zikmunda Prakšického ze Zástřizl.

Životní osud tohoto muže byl ve své době dosti výjimečný. Narodil se 30. ledna 1582. Ještě v téže roce byl jeho otec Jindřich Prakšický již 25. července proboden za nevyjasněných okolností při lovu na Buchlově. Jeho strýc, mladší bratr jeho otce, byl proboden 12. 4. 1581 v Brně při souboji s Janem Šemberou z Boskovic. Jiří Zikmund vyrůstal pod poručnictvím svého vzdáleného strýce Václava staršího Morkovského ze Zástřizl (*1554 + 22. 4. 1600). Dostalo se mu na tehdejší dobu znamenitého vychování. Jako řada jiných šlechtických synků cestoval po Evropě. Jeho cesty byly navíc spojeny se studiem na řadě evropských univerzit. Jako 14letý dlel v roce 1596 na univerzitě v Basileji, od jara 1597 do poloviny 1598 v Ženevě. Odtud se vydal se svým vychovatelem do Francie do Lyonu a Paříže. Počátkem roku 1599 byl již v Anglii. Navštívil Londýn a Cambridge. Na zpáteční cestě k domovu si prohlédl Leyden, Brémy, Brunšvik a v polovině roku 1599 byl již na Moravě. Po několika měsících se vydal na cestu do Itálie, na jaře 1600 cestu pro úmrtí svého poručníka přerušil a vrátil se na Moravu. Nebyl doma

dlouho a jistý čas dlel na císařském dvoře v Praze a odtud opět cestoval do Itálie, kde pobýval až do jara roku 1602. Pravděpodobně na této cestě dal zhotovit dvě umělecká díla. Snad z Janova pochází jeho portrét v životní velikosti (dodnes k vidění na hradě Buchlově, některá literatura uvádí místo vzniku obrazu Ženevu a rok 1598) a druhou památkou na italskou cestu je jeho portrétní medaile zhotovená k jeho dvacetinám. Autor medaile nám zůstává utajen, svým provedením se medaile přesvědčivě hlásí do Itálie. I když se nejedná o signovanou práci některého známého italského medailéra, její provedení charakteristické vysoce plastickým realistickým profilem poprsí Jiřího Zikmunda je v našich zemích ojedinělé. Od typických italských medailí té doby se liší jen provedením reversu. V Itálii byl na rub obvykle umístován alegorický výjev z antiky či mytologie, znak Jiřího Zikmunda na rubu je spíše poplatný medailím z německých zemí. Medaile byla k dvacetinám zhotovena v předstihu již v roce 1601. Těžko můžeme odhadnout v jakém počtu si dal Jiří Zikmund medaili zhotovit. Podle analogií s jiným vydavatelem medaile olomouckým biskupem Stanislavem Pavlovským z Pavlovic se můžeme domnívat že se jednalo o maximálně několik desítek kusů. Dosud známé kusy jsou lity z bronzu a byly zlaceny. Medaile byly nepochybně určeny k oslavě dvacetin a pro obdarování přátel a hostů. Provedení poprsí a dokonce šatu naprosto odpovídá portrétu na obrazu zhotoveném v Janově. Velmi pravděpodobně tam vznikla i tato medaile.

Na jaře roku 1602 se Jiří Zikmund vrátil

z Itálie a jako dvacetiletý se ještě téhož roku oženil s Alžbětou Kotvrdovskou z Olešničky (26. 8. 1602). Když bychom pátrali po důvodech tohoto sňatku, neujde naší pozornosti skutečnost, že mladší sestra bývalého poručníka měla za manžela Hanuše Gedeona Kotvrdovského z Olešničky. Oba rody patřily k českokobratrské šlechtě, v Buchlovicích byl v té době početný evangelický sbor v čele s Pavlem Eliášem. Jiří Zikmund měl před sebou i přes své vyznání nadějnou budoucnost. Seznámen

s Evropou, znalý jazyků, se spojením s řadou učenců té doby se usadil zde na Buchlově. S ženou Alžbětou měl 6 dětí. Jako čtyřiatřicetiletý se stal v roce 1606 hejtnanem kraje hradištského. V této době vznikla druhá medaile. Provedením se výrazně odlišuje od prvního kusu. Mladistvé bezvousé poprsí z profilu je vystřídáno portrétem zpřímá usedle vypadajícího muže s plnovousem. Rub medaile obdobným způsobem zobrazuje jeho ženu Alžbētu Kotvrdovskou. Jaký důvod měl Jiří Zikmund ke zhotovení druhé medaile, můžeme jen odhadovat. Snad to byly jeho 30. narozeniny, snad to bylo desetileté výročí sňatku. Není

bez zajímavosti, že v roce 1612 byla jeho žena portrétoována (obraz s tímto letopočtem je rovněž na hradě Buchlově, na rozdíl od obrazu je na medaili její hlava kryta čepcem). Těžko hledáme i obdobu provedení medaile v našich zemích. Podobným způsobem byly řešeny některé panovnické medaile v západní Evropě. Koncepce medaile svědčí i o jeho životním postoji, umístění životní družky na rub medaile bylo ojedinělé. I u této medaile dosud neznáme místo vzniku a autora. Není vyloučeno, že tvůrcem byl i některý moravský zlatník či rytec seznámený s tvorbou medailí. Známý kus ze sbírky Národního muzea v Praze je zhotoven ze stříbra ve váze cca 2 " lotu a je zlacen.

Životní běh Jiřího Zikmunda ubíhal zrychleným tempem. V roce 1614 umírá ve věku pouhých 32 let. Zemřely i čtyři z jeho dětí. Zanechal

po sobě ženu Alžbētu (+ 25. 1. 1644) a dvě nezletilé děti. Jejich poručníky se stali opět příslušníci vedlejší větve rodu, Bernard a Jaroslav Morkovský ze Zástřízl (synové Jana staršího, bratra výše zmíněného Václava Morkovského ze Zástřízl). Dcera Kunhuta se roku 1622 provdala za Bernarda Diviše Petřvaldského z Petřvaldu. Syn Milota (+ 26. 4. 1644) přestoupil na kato-

lickou víru a dal v Buchlovicích vystavět nový kostel sv. Martina.

I přes svůj krátký život se Jiří Zikmund zapsal výrazně do historie moravské medaile. Pouze olomoucký biskup kardinál František z Ditrichštejna si dal v této době zhotovit více typů medailí, příslušníci domácí šlechty

nejsou v předbělohorské době zobrazení na medaili žádně. Je nepochybné, že na počátku 17. století se do kraje pod Buchlovem přenesl duch renesance, nýmým svědkem toho zůstávají i dvě medaile Jiřího Zikmunda ze Zástřizl a na Buchlově.

Popis medailí:

Pamětní medaile k dvacetinám Jiřího Zikmunda 1601

L: V kruhovém poli mladistvé poprsí Jiřího Zikmunda zprava. Velmi výrazný vnější perlovec.

GEORGIVS SIGISMVNDVS – A ZASTRISEL AET XX

R: Na plášti zakončeném korunou se třemi pštrosími péry položen štít s helmicí se znakem rodu ze Zástřizl (v červeném poli černá lilie). Po stranách koruny letopočet: I6 – 01

IN BVCHLAV ET – ZERAVITZ

litá, bronz zlacený, 37,5 mm, Národní muzeum v Praze, Moravské zemské muzeum v Brně

Pamětní medaile Jiřího Zikmunda a Alžběty Kotvrdovské z Olešničky bez letopočtu (1612?)

L: Vousaté poprsí Jiřího Zikmunda zpřima s výrazným okružím kolem krku. Opis v oblouku odděleném hladkým vnitřním kruhem.

G : SIGISMVNDVS . PRAKSCHITZKY . A . ZASTŘIZL .

R: Poprsí Alžběty Kotvrdovské zpřima s čepcem na hlavě a okružím kolem krku. Opis v oblouku odděleném hladkým vnitřním kruhem.

ELISABETHA . KOTWEDOWSKA . DE . WOLESSNICKY .

litá, stříbro zlacené, 43 mm, Národní muzeum v Praze, Moravské zemské muzeum v Brně (starý odlitek)

Jan Šmerda

Otevírání sklének 2004

Foto: Oldřich Stránský

Už máte vypálené?

Je tomu právě jedenáct let, kdy jsme v Etnografickém ústavu Moravského zemského muzea realizovali výstavu „Už máte vypálené?“ aneb „Historie destilování ovoce“. Byla jsem vybidnuta organizátorem a duchovním vůdcem tohoto sekání ing. Miloslavem Hrdým k stručné rekapitulaci. Východisky a inspirací byly:

1. podzimní a raně zimní vůně kvasu z pod průjezdů patří k základním čichovým vjemům mého dětství a raného mládí a determinuje můj vztah k rodné zemi

2. více než desetiletá kariéra mého otce coby palírníka v palírně národně frontového zahrádkářského svazu v Uherském Ostrohu

3. a konečně tiché zavolání jednoho z výstavářů Moravského zemského muzea – „Pani doktorko, poďte okošťovat“. Vážení přítomní, nabídnutá broskvovíce mimořádných kvalit byla tím spouštěcím mechanismem. Proč se s něčím takovým schovávat za výstavními panely? Proč to nezveřejnit? Proč se k tomu hrdě nepřihlásit? I stalo se.

Realizace se nesetkala s výraznějšími překážkami. Nadřízení na postech nižších i generálních souhlasili. Autocenzurní dotaz na policii mě zbavil posledních obav. Cituji: „Víte, my jsme po tom nešli cíleně... leda když jsme na udání dělali prohlídky u disidentů, tak jsme museli zabavit i ty domácí páleníce...“ Konec citátu.

Realizace se naopak setkala s velkým pochopením u spolupracovníků, přátel a známých. Moje první obavy, zda bude dost exponátů, byly zcela liché – takové exponáty měl doma skutečně kdekdo.

Název převzala jsem z terénu – zimní pozdrav právě v Ostrohu, ale určitě i jinde na jihovýchodní Moravě vždy začínal nebo končil dotazem: „A už máte vypálené?“

Výstava byla zahájena 23. února 1993 v prostorách Etnografického ústavu. A zahájena byla samozřejmě degustací ovocných pálenek muzejních pracovníků. Což se stalo

alespoň na určitou dobu stmelujícím činitelem muzejního kolektivu.

Beztrně, veřejně, v rámci pracovní doby, na půdě kulturní instituce a s dostatečnou mediální pozorností zachtělo se pít i mnohým jiným - i stala se tato výstava jedním z nejspěšnějších titulů, který Moravské zemské muzeum vyvezlo do 12 moravských a českých muzeí. A, čehož si cením nejvíce, do částečně prohibičního Finska. Katalog do finštiny přeložený koluje.

Poučení: Vážme si našeho prohibičí nepokřiveného vztahu k alkoholu.

Závěr: Těch celkem třináct vernisáží jsem přežila bez újmy na fyzickém či duševním zdraví a společenské reputaci. Bez pohnutí brvou jsem zkusila řepovici (v Uherském Brodě) nebo několik čtyřiašedesátiprocentních vzorků (v Třebíči). Ze všech vernisáží jsem odešla po svých. Dovolte mi tedy malé postesknutí: ani toto všechno nebylo a není dostatečnou kvalifikací k tomu, abych byla pozvána jako člen odborné degustační komise slivovicového koštu, který se v mé domovské organizaci – Moravském zemském muzeu - již po tři roky organizuje: inu, doma nikdo není prorokem. V tomto kontextu dvojnásobně děkuji doktoru Holcmanovi za knihu O slivovici a organizátorům tohoto setkání za pozvání.

Košty slivovic jsou běžnou a v podstatě tradiční součástí společenského života moravského venkova. Ať je tomu tak i nadále.

**Helena Beránková, Etnografický ústav
Moravského zemského muzea**

Sen Albrechta z Valdštějna

doc. Antonín Blaha, FT BU Zlín

Student Albrecht Mistru Fraziovi:

Illustrissime,

vedle Tvé nezměřitelné učenosti i volbu témat ku korespondenci naší z celé duše obdivuji. Myslím, že i tohle svědčí o spřízněnosti duší našich - sám jsem totiž už několikrát váhal, nemám-li sám o snech Tobě psátí začít. A jenom ostych vrozený i pod Tvým moudrým vedením získaný mi v tom bránil.

Sny své, Mistře nad jiné milý, na dvojí způsob rozeznávám. Vyprávění o těch prvních, nach do mých lící prvním vousem se pokrývajících vhanějí: jde totiž o sny obsahu hrubě materiálního a sprostného. Jenom Tobě, který jsi zároveň mým zpovědníkem, odvažuji se o nich promluvit a je veřejně vyjeviti. Témata oněch snů častých dosti jednotvárná jsou, protože v polovině jich se šenkérka Bětuše vyjevuje a lazebnice Zuzana ve druhé. Obě přitom vůči mně tak stejně sobě vedou, jako by rodné sestry byly. A já, příznávám se Ti, bránit se nemohu, protože o pouhý sen se jedná, který má svou vlastní vůli a sám o sobě rozhoduje, mne do svých vlastních dějů vtahuje.

Na druhý způsob snění pak mnohem pestřejší jest. Často v nich lítám, ptákům nebeským podobem. Někdy sám takto, jindy pak sedě na hřbetě ptáka převelikého, který nesmírně rychle do krajin cizích přenáší. Toto na druhý způsob létání provozované mnohem pohodlnější přitom jest, protože potravu každou chvíli ze zobanu svého mi vyvrhne a pití podává. Někdy i víno cizokrajné. Naposledy takto mne do země zvané Kitaj přenesl, na stolec v jakémsi tamnějším vysokém učení posadil, kde obklopen žáky i doktory cizokrajnými řeč jsem držeti musel. To zajímavé bylo, že na škorně mé neustále se vypytaali a shora i zespod je prohlíželi, velmi je obdivujíce. Došel jsem k názoru, že příčinou toho ta skutečnost byla, že cestu předlouhou jsem vykonal, o čemž oni usoudili, že pěšky - a proto škorně moje za obuv zázračnou považovali, neboť ani zaprášena z té ptačí cesty venkoncem nebyla. Aby to vyprávění moje v té zemi kitajské a na univerzitě ve městě S'čuan příliš jednostranné nebylo, o zemi naší rouské jsem k nim hovořil, a našich způsobech a zvycích. Sám jsem se v tom snu nad svými dovednostmi rétorickými podivoval, tak plynule můj jazyk promlouval, slovo za slovem i vedle sebe úhledně kladl - a to všechno v řeči zcela mi neznámé. I v tom je veliká přednost snění oproti bdění.

Na dotazy stran věcí jedlých a pitelných jsem o vepřových kotletách mluvil a křepelkách na pivě, o syrečích hanáckých a tvarohových homolkách, jimiž se živí v naší zemi chudina, o korbelech vína moravského i dolnorakouského. Pokyvovali, ale oči jejich, které jinak šikmými se býti zdají, teprve v tom okamžiku se narovnal, když řeč moje na slivovici přešla. Jakmile vyslovil jsem slovo švestka, hned zpozorněli a když jsem ve svém vyprávění k tomu punktu dospěl, kde se zákvas švestkový čili trnková pálení začíná a první kapky nápoje na dno džbánku zařukají, v koutcích úst mých posluchačů sliny se objevovaly, po čase nedlouhém jako šňůrky stříbrné od úst jim kanouce. Bylo to jako u nás doma. Úplně tak.

Druhou příčinu chování jejich při mém traktátu trnkovém jsem seznal, když plni vděčnosti jeden přes druhého butelky nápoje jejich národního mi ke koštu nabízeli. Chuť jeho byla hrozná: myslím, že v krajinách našich ani ožralové nejotrlejší nápoji takovému holdovati by nemohli. Poději jsem seznal, že k výrobě nápoje svého plodin zvané rýže používají, což jest vlastně obilnina kitajská. Usoudil jsem proto, že ne každá obilnina k výrobě páleného vhodná jest. Žito u nás pro reznou jest příhodné, ječmen pak pro výrobu piva. Rýže jejich však se jenom k jídlu hodí, jako u nás knedle. Pokud už někdo jiného pití nemá, jediným způsobem, jak odpornou chuť rýžovice překonat jest metoda jejího přepití, t.j. celý džbánek co nejrych-

leji do hrdla nalít, až ona chuť samu sebe silou množství překoná.

Tolik tedy o snech, drahý Mistře. Taky se mi někdy zdává o zemi jakési, kterou v tom snu šťastnou zemí frýdlantskou nazývají, kam vojska nepřátelská ani přátelská vstupovati nesmí ani platby výpalné vymáhati. Taková země, jak každý, i hrubě nevzdělaný ví, ve skutečnosti existovati nemůže - ani tak málo, jako země kitajská s její rýžovíci. A také vojska veliká v tom snu se objevují, v uniformách císařských i cizích, a z oken osoby jakési v kratochvíli, podle vzhledu úředníky, snad fakultní či rektorátní. Dosti ale jsou ta okna vysoko posazená. Posledně, než jsem se probudil, v noční košili jsem se uviděl, coby muž valně kníratý, a stráž v polní uniformě se ke mně s halapartnou blížila, zřejmě v úmyslu hlášení mi co vojevůdci polnímu podat. Smyslu mi to mnoho nedávalo, protože jak znám, filozofii se hodlám zabývatí a traktátů sepi-sováním, nikoli mečem, válčením a bojováním.

Tolik o mých snech, drahý Mistře a jejich pro mne významu. Prosím, neber jako nedbalost mou malou v dopisování horlivost, jestliže nyní se na pár dní odmlčím. Zkoušky bakalářské se blíží a já bych v nich rád praemium získal. Zápisky moje bude třeba čerstvými pozorováními doplniti ...

I my chceme proslovit silné slovo

Pavel Petržela, Vracov, FELICITA

Chci tady pohovořit o vlivu destilátů na myšlení a vědomí člověka. Z hlediska medicínského je nesporné, že destilovaný alkohol tříbí smysly, neboť rozvírá kapilární cévy a zvyšuje tím prokrvování jak svalů, tak i mozkových hemisfér. Těmi většina lidí myslí. Po požití elementární dávky destilátu začínají dokonce někdy myslet i ti, kteří doposud tento jev nepoznali nebo o něm jen slyšeli. Toto poznání je tak motivující, že následnou živelnou konzumací je myšlení poškozeno v destilátu obsaženou vodou (objem 40 - 60%) natolik, že se v podstatě úplně zastaví. Škodlivým elementem je tedy voda. Toto tvrzení je snadno vysvětlitelné na příkladu uchování tkání. Ve vodě je existence tkání pro studium nemožná, kdežto v lihu se takovéto vzorky uchovávají po velmi dlouhou dobu a tento způsob laboratorního konzervování znají už i děti ve školách. Vztah alkoholu a vody je specifický ještě v jednom aspektu a tím je koncentrace. Při optimální destilaci se tvoří t.zv. azeotropní směs, což je konstantní nasycenost, která se nedá, za běžných podmínek, zvýšit a činí asi 92% alkoholu. Jak vidíte, voda se tvrdošijně drží. Tato koncentrace se hovorově nazývá azeotrop. Mnozí pijáci si tento slangový výraz mylně vysvětlují jako

hop nebo trop, a proto destiláty nahodile střídají. Je nutno uznat, že požívání destilátů člověka motivuje. Někdy je schopen netušených výkonů, mnohdy takových, do jakých by se před konzumací nikdy nepouštěl, dokonce by ho ani nenapadly. Mnohé naopak vedou právě k tomu, jak by se člověk mohl dostat ke zdroji nebo k vyrobení aparatury pro přípravu motivačního destilátu. Je znám případ, kdy se potenciaální pijan dostal k několika metrům měděných trubek, z níž chtěl vyrobit chladič pro destilaci. Přítel mu poradil, jak má udělat hada pro pálení a to stočením spirálovitě kolem dřevěné kulatiny. Stočil ji tedy spirálovitě kolem jabloně na zahradě a chtěl je měděnou spirálou získat, jabloň uřezal. Toto je případ, kdy jen vidina alkoholu byla tak silně motivující, že učinil něco, co by ho dříve ani nenapadlo.

U většiny konzumentů sledujeme i časový stimul. V první kategorii jsou ti, kteří pijí bez ohledu na čas, každý čas se jim zdá pro konzumaci vhodný. Druzí pijí denně, další na ukončení týdne. Nejvíce bych doporučoval konzumaci týden zahájit, neboť nese nejen skvělé myšlení, ale i časové rozvržení týdne. Toto je zachyceno i v písni, kterou si vám dovoluji zapět.... nebo za šest:

V pondělí pit gořalenku,
v úterý jít za milenkú....

Z textu je zřejmé, že správný konzument má týden skvěle zahájený a následně velmi příjemně využitý.

Vzpomenu při této příležitosti mého staříka Jana Bábíčka, člověka velmi moudrého a rozumějícího životu. V každé jeho větě byla obsažena myšlenka hodná zapamatování. Při jedné z návštěv u něho, mi řekl: „Vitaj, otevři

si bok kredence a ulej si nekerej!“ Na mou připomínku, „jak nekerej, dyž je tu enom jedna?“ mě klidně a důstojně odpověděl: „Z jednej se nejlepší vybírá!“

Ukončím tedy své vystoupení jeho oblíbenou větou, která by se mohla stát mottem pro příští Otvírání sklének - „Člověk není hovořádo, putýnečka stačí!“

poezie pod Buchlovem

Petrklíč

Svatého Petra, milého stařečka
ke spánku přemohla únava jarní.
Zadřímnu si a od pasu mu k zemi
vypadl zlatý klíč od nebeské brány.

Na meze v Povinné s trnkami kvetoucími,
do trávy zelené zaryl se nebes klíč.
A na tom místě, vláhou deštětiku dubnového
vyrašil z půdy vonící, zlatavý petrklíč.

Celou mez slabounce medově provoněl
a se sousední fialkou svůj sňatek slavil.
Podléška s chudobkou jim za družičky byly
a podběl žlutavý se za svědka postavil.

Sluníčko svítilo, tráva se zelenala,
z nalitých pupenů lístky se prodíraly,
malíčkový skřivánek se třepotal na nebi
a jeho trylečky se všude jarním krajem ozývaly.

Svatý Petr se probudil a s nelibostí velikou
klíč z nebes brány postrádal.
Když se však na zem podíval a uviděl ho kvetoucí,
radost ho zcela zalila a on se zase rozesmál.

Ing. Zdenka Maršálková

Májové Ave Maria

Libezný květen vzkvetlý máj
je všem maminkám určený.
Těž je přesvaté matce Ježíšově
čistě Marii Panně svčený
Ave Maria

Každíčkový kvítek na meze, v zahrádce,
ku počtě Boží vzkvete, zazáří
a modré pomněnky s rudými tulipány
ozdobí soch matky Boží v jejím oltáři
Ave Maria

S vůni šeříku, střeňchou stoupá v klenbu nebes
modlitba naše, by tě uctila.
Ty dobře znáš bolest lidského srdce,
vždyť's jedinného svého syna ztratila.
Ave Maria

Kéz dá tvůj božský syn ó svatá Panno,
ať každíčkový si čistou duši zachová,
A maličci na celém Božím světě,
ať mají svoji rodinu a teplo domova.
Ave Maria

ing. Zdenka Maršálková

Pracovní svátek

m. m.

Kdyby byl dneska pátek,
ať už v zimě či na jaře.
Spousta lidí by měla svátek,
kde kdo se chová bujaře.

Každý si jen neustále stěžuje,
že má málo času a nestíhá.
Přes své povinnosti vlastně nežije,
od práce k práci se naběhá.

Chce být výkonný na sto procent,
snad nadbíhat velkému šéfovi.
Že by to snad byl nějaký docent,
či snad poslouchat rady inženýrovy.

Plnit úkol za úkolem,
běhat z porady na míting.
Přece nechceš být tím debilem,
tak nečekej na příkazy pána ing.

Zklidni se a vypni motor,
zapomeň na chvíli na povinnosti.
Ať z tebe není pracovní notor,
užívej si té krásné volnosti.

Ku dni představení sbírky

Květa Doležalová

„Verše od zámecké brány“

Leťte, mé básničky,
leťte vy světem!
Přineste radosti
dospělým, dětem.

Do vás jsem dala
vše co jsem měla.
S nadšením o světě,
o kráse pěla.

Leťte, prosím, leťte
k výšinám do nebe!
Dávám vám do vínku
celičkou sebe.

O breze

Tomáš Janovic

Zořali brezu, už ju vezú,
už na ňu mládenci nepolezú.

A dnes? Stali sa mládenci,
už ich vezú, už na tú brezu nepolezú.

společenská kronika – BŘEZEN 2004

Narození:

Vít Kučera, Buchlovice, Na Lhotce

Úmrtí:

paní Marie Mitášová, Buchlovice, Masarykova
pan Alois Eliáš, Buchlovice, Dolní Podvinohradí
10 občanů z DD

Sňatky:

Na zámku v Buchlovicích byly uzavřeny 4 sva-
tební obřady

Přistěhování: 9 občanů

Odstěhování: 1 občan

K 31.03.2004 bylo v Buchlovicích 2 472 obyvatel.

UZÁVĚRKA PŘÍSPĚVKŮ DO ČERVNOVÉHO ZPRAVODAJE BUDE 24. KVĚTNA 2004.

Příspěvky dodané po termínu uzávěrky budou zveřejněny v některém z následujících čísel Buchlovského zpravodaje.

V dávném velkoměstě - 1. díl

Minule jsme si upřesnili, kde se nacházelo hlavní město Moravy. Jedná se o dnešní Chřiby. Na rozdíl od Mikulčic, Starého Města a jiných archeologických nalezišť se ke Chřibům váže velké množství lidových pověstí z doby Cyrila a Metoděje. Většinou se sice jedná o zkazky vzniklé v 19. století, ale každá pověst má svůj historický podklad. Je tedy docela pravděpodobné, že tyto „novodobé“ pověsti jsou vytvořeny na reálném podkladu. Kromě pověstí a různých valů, základů kostelů a jiných hmotných památek existuje ve Chřibech i třetí druh pozůstatků slavné Moravy. Jsou to názvy a jména. V první řadě musíme uvést vesničku na Kyjovsku Moravany (někdy zvanou také Velkomoravany). Dále kopce Strachov (v salašském údolí), Hroby (nad Stupavou), Borešín (u Roštína – nedaleko je hradisko, na kterém bydlel

člen knížecí družiny Boreš), Tabarky (údajné hradisko Obrаница, ve skutečnosti dvorec, kde bydlel vladýka Tabarka), Trestný (v mapách Tresný – kopec nad Žlutavou – sídlil zde tzv. hrdlový súdec) a mnoho dalších. O některých se ještě později zmíníme. Nakonec však musíme uvést jméno Buchlov. Náš hrad není třeba představovat. Název Buchlov je správně odvozován od boha lovu. Ale kterého boha lovu? Samozřejmě toho slovanského. Byla to vlastně bohyně a jmenovala se Děvana. Kopec s hradem Buchlovem na vrcholu mohl v dobách moravské říše nést pojmenování Děvana, Děvanov, ale pravděpodobně pokřesťanstělel Děvín. Je známo, že první známý panovník Moravy Mojmir bydlel právě na Děvíně. A poněvadž je scestné domnívat se, že by si jeho nástupce Rastislav budoval jiný sídelní hrad, Rastislavův nástupce Svato-

Vrchol svatoklimentské hory

pluk zase jiný, musíme říct, že Děvín, neboli dnes Buchlov, byl sídlem moravských panovníků. Dle prokazatelných důkazů pochází z doby slavného Svatopluka nejmohutnější buchlovská věž zvaná Západní. K nejvýznamnějším a také nejlépe zachovaným památkám z doby staré Moravy patří hradisko Klimentek u Osvětiman se základy kostela svatého Klimenta. Další památkou je Holý kopec, dříve zvaný Bouda či Kamenná bouda. Holý

Val na Holém kopci

kopec byl sám o sobě uvnitř Moravy dobře opevněným hradem a kupeckým centrem s tržištěm. Plošina pod vrcholem kopce nese dodnes pojmenování Rynk. Velmi důležitou částí hradu Moravy byl kopec Hroby a tzv. Svatoplukova mohyla. Vrcholek zvaný Svatoplukova mohyla je ve skutečnosti několik mohyl na sobě. Jistě by se po důkladném archeologickém průzkumu přišlo na to, že je zde pohřben nejen Svatopluk, ale i ostatní králové Moravy. Na vedlejších Hrobech jsou dodnes patrné výkopy romantických badatelů z 19. a 20. století, které odhalují nějaké kamenné základy a zbytek nyní vyloupeného pohřebiště. Základy patří nejvýznamnější stavbě velké Moravy, dodnes oficiálně marně hledanému metropolitnímu moravskému chrámu, ve kterém nalezl na čas svůj poslední odpočinek arcibiskup Metoděj. Oltářní obraz Panny Marie je dnes umístěn nad oltářem v kostele v Koryčanech. Kostel byl rozbořen za husitských válek. Na Hrobech byly údajně nalezeny mnohé vzácné předměty, prý i vyrobené ze zlata (monstrance nebo šper-

ky). Na tomto kopci stával podle některých pramenů chrám již v době pohanské a byl vystavěn tajemným kmenem Pagánů, našich prapraprapředků. Toto dokládá do skaliska na východní straně vrcholu hory vytesaná psi hlava. Pozdější Moravané tento pohanský chrám přebudovali na křesťanský. Pod Hroby se nacházela ovocná arcibiskupská zahrada, se kterou sousedilo velké pole v oblasti dnešní Pánovy louky a Kršlí. Pod Kršlemi ze strany k Holému kopci stával další kostelík. Místo je dodnes staršími občany zvané Kostelík. Nedaleko je také kopec Ocásek. I zde stával v dobách staré Moravy hrad, a ne ledajaký. Jednalo se o shromážděné vladyků a soudců, král na tento hrad svolával všechny důležité poradní schůze. Do dnešních dob se na Ocásku zachovalo jen pramálo památek. Několik povalených balvanů a jeden tesaný, zasazený do země nese starý nápis K. V., což znamená Královský Velehrad, neboli Královský velký hrad. Podobné kameny s nápisem K. V. byly nalezeny na Strílkách, Brdě i na Holém kopci. Na Ocásku byl však nápis nejvíce patrný.

Buchlov od západu

Tamtéž se nachází i slavná Kazatelna – pís-kovcové skalisko, ze kterého měl podle pověstí kázat do údolí shromážděnému lidu sám Metoděj. Pro dnešek však již musíme naši historii opustit, ale v příštím čísle zpravodaje se dočtete více.

Martin Žižlavský – Vladimír Lachout
Foto: MŽ

BUCHLOVSKÉ HUDEBNÍ LÉTO 2004

VICHR PRODUKTION

připravuje

28. 5.

SKYLINE + KHOIBA

4. 6.

TŘI SESTRY + DOCTOR P.P.

11. 6.

ZUZANA NAVAROVÁ + KOA

13. 6.

MICHAL NESVADBA

25. 6.

VLADIMÍR MIŠÍK + ETC...

9. 7.

BUTY + SOUTHPAW

17. 7.

ŠUM SVISTU A D. NEKONEČNÝ

23. 7.

PRAŽSKÝ VÝBĚR

30. 7.

MONKEY BUSINESS

7. 8.

BUCHLOVSKÁ SVÍCA

14. 8.

DIVOKEJ BILL + RUDÉ KOSTRY

27. 8.

ČANKIŠOU + host

LETNÍ KINO BUCHLOVICE

Středa 19.5.

ŽELARY

(ČR/Rakousko/SR - 2003, 150 minut, romantické drama)

Film vybrala Česká filmová a televizní akademie jako českého kandidáta na Oscara v kategorii nejlepší zahraniční film.

Čtyřicátá léta, válka, doba protektorátu. Eliška je mladá nedostudovaná lékařka. Má milostný poměr s úspěšným chirurgem Richardem. Oba jsou zapojeni do domácího odboje. Jedné noci přivezou na chirurgickou kliniku těžce poraněného venkovana z pohraničních hor...

Středa 26.5.

HLEDÁ SE NEMO

(USA - 2003, dabing, 100 minut, animovaný)

V pestrobarevných a teplých vodách Velké útesové bariéry žije Marlin a jeho jediný syn Nemo. Marlin se snaží ochránit svého syna před nástrahami okolí. Nemo je však velmi zvědavý a chce tajemný útes prozkoumat. Je unesen daleko od domova a skončí v akváriu...

Letní kino dále připravuje:

16. 6. KILL BILL I.

17. 6. KILL BILL II.

30. 6. KAMEŇÁK,

14. 7. TEXASKÝ MSAKR MOTOROVOU PILOU

21. 7. KDYSI DÁVNO V MEXIKU

11. 8. NUDA V BRNĚ

Info: Vítězslav Chromek 572 551 851, www.vichr.cz

Rozkvetlé stromy k jaru neodmyslitelně patří.

Foto: -vlk-

BUCHLOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Obecní úřad v Buchlovicích, tel.: 572 595 120. Vychází měsíčně, řídí redakční rada, odpovědný redaktor ing. Miloslav Hrdý, výkonní redaktoři Vlastimil Kořínek a Bořek Žižlavský. Náklad 350 výtisků. Cena 6,- Kč

Registrační číslo MK ČR E 13102

Redakční rada si vyhrazuje právo upravovat příspěvky.

Sazba Pavel Princ, tiskne HUDEC print, s. r. o., Buchovice